

להלכות אש קודש

לקט פנינים מקדושי ושרידי השואה

פרשת בלק

ממתינות הפעולה ניכרת מדרגת האדם¹

בספר שעורי דעת לרב אברהם יצחק בלוך זצ"ל הי"ד במאמר 'עטרת תפארת' (הערה י"א) הביאו בשמו וזלה"ק:

בהזדמנות אחרת ביאר רבינו זצ"ל דוגמא להשפעת המתינות על איכות המעשים: שנים הם שנתיחדו בהפלגת מדתם עד שהיה בזה משום 'קלקול השורה', אברהם אבינו באהבתו את ה' מצד אחד, ובלעם הרשע בשנאתו את עם ה' מצד שני.

למדנו חז"ל [בראשית רבה וירא נ"ה ח'] וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו (בראשית כ"ב ג') פירש רש"י: ויחבוש, הוא בעצמו ולא ציוה לאחד מעבדיו, שהאבהה מקלקלת את השורה. את שני נעריו, ישמעאל ואליעזר, שאין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך בלי שני אנשים, שאם יצטרך האחד לנקבו ויתרחק, יהיה השני עמו. ואילו אצל בלעם כתיב (במדבר כ"ב כ"א-כ"ב), ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו... והוא רוכב על אתונו ושני נעריו עמו. ופירש רש"י ויחבוש את אתונו, מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה, שחבש הוא בעצמו וכו'. ושני נעריו עמו, מכאן לאדם חשוב היוצא לדרך, יוליך עמו שני אנשים לשמשו ומשמשו זה את זה. [ע"כ מרש"י].

והנה עלינו לשים לב לכך, שבסמיכות מקום למה שבחרה התורה ללמדנו על הפלגת מעשיהם של אברהם אבינו ע"ה ולהבדיל בלעם הרשע, הוסיפה התורה לבאר את ההנהגתם באותה שעה בעניני דרך ארץ, לקחת איתם שני מלווים, ענין שמתחייב מהלכות 'דרך ארץ' של הליכת אדם חשוב!

אלא לימדנו התורה כאן יסוד גדול בערך המעשים. כשנביט רק על מה שחבשו הם בעצמם את חמוריהם, מזה לבד עדיין לא נדע מה היה כאן. אצל אברהם אבינו ע"ה יש מקום לומר שבאותו רגע התעוררה אהבת ה' במידה גדושה, ומרוב התלהבותו לא נהג כבוד בעצמו לתת לאחר לעשות מלאכה זו. ואף אם טוב ויפה

¹ עריכת הגליון והלימוד בו לקיים מצות בוראי יתברך. גליון מיוחד זה העוסק בתורתם של קדושי ונצוליו השואה, מוקדש לעילוי נשמות סבי וסבתי מצד אבי ז"ל שנפשו בשואה. סבי ר' טוביה ב"ר יהודה הי"ד, וסבתי שרה בת ר' יעקב זאב הי"ד, יום אזכרתם הוא ב' בתמוז. כמור"כ נר זכרון לבתם (דודתו) רחל הי"ד.

לעילוי נשמות הורי היקרים אודים מוצלים מאש, אבי מורי ר' מנחם אהרן ז"ל ואמי חוה בת ר' יהודה ז"ל. ולעילוי נשמות חותני הרב מנחם ב"ר יצחק (חבה) אשתו זהבה בת ר' אליהו ובנם יצחק משה ז"ל.

ולעילוי נשמות הרב יחזקאל ב"ר אפרים שמואל ז"ל (ריבל) ואשתו פייגא סוסא בת ר' יעקב זאב ז"ל, אודים מוצלים מאש שלא זכו לזש"ק. לעילוי נשמות הרב חיים קלמן ב"ר נתן נטע זצ"ל, אהובה לאה בת הרב שמעון יבלחטו"א (קלרמן).

ביו"ט בתמוז יחול פטירתו של הרב"ג הרב סיני יצחק הלוי בן הרב שמעון אדלר זצ"ל, אוד מוצל מאש. איש אשר תורת חיים קיימתו והעמידתו בכל חייו, אור התורה קרן מאור פניו כפי הידוע לכל אשר הכירוהו. זכה להעמיד דורות ישרים הולכים בדרכי אבות מקודשים, וכן ספרים בהם הטביע עמל חייו – דבר סיני. הרט לדורות עולם בספרו בנאי צלמות, מסעות תלאותיו בארץ אש ודמים של מחנות ההשמדה, והשגחת ה' יתברך שסובבתהו, וזכה להנצל ולעלות במעלות תורת חיים בארץ החיים, ארץ ישראל. נלב"ע בשבת קודש פרשת פינחס י"ט בתמוז תש"פ, תנצב"ה.

הוא, מזה עדיין לא נראה מעשה שכולו אהבת ה', ולא נדע עד כמה גדולה אהבתו את ה' יתברך ומסירותו לקיים דברו. וכן אצל בלעם בשנאתו, מעשהו לחבוש בעצמו את אתונו יכול להיות גם ביטוי של התפרצות חד פעמית של שנאה, פעולה שלא מתייחסת כל כך לעצם האדם, ואין בזה בכדי להגדיר את כל האדם.

לזה מדגיש לנו הכתוב מסמיכות מקום שכל מעשיהם אז היו במתינות ובשיקול גדול, שהרי לא מיהרו לצאת יחיד, ובמעשה כזה הנעשה מתוך מתינות וישוב הדעת, באמת מונחת ומוכחת כל גדלות האדם. ולכן למדים אנו לדעת ממעשיהם אלו שנעשו באופן כזה מה היתה סוף מידתם, זה באהבתו וזה בשנאתו.

נמצינו למדים, שמעשה שכל נביעתו הוא רק מהתעוררות חד פעמית, לא ייחשב כפי גדלותו של עושהו. רק אם עשייתו היא תוצאה של המדריגה הפנימית האמיתית שאוחז בה, אפשר לקרוא על שמו ועל גדלותו. ודברים אמורים לא רק בפתם אנשים שבלאו הכי מהלך פעולותיהם קטן, אלא אף בגדולי עולם, אישים כאלו שבכוחם לפעול במעשיהם גדולות ונצורות. עכ"ל הרב אברהם יצחק בלוך זצ"ל חי"ד².

ביאור מעלת ישראל שבקימתם קורים קריאת שמע

המשיגה בשיבת סלבודקא הרב אברהם גרודזינסקי זצ"ל חי"ד כתב בספרו תורת אברהם (פרק תלמיד חכם מאמר קדושת ישראל)...מה שצויה התורה 'קדושים תהיו' מוכיח על גדלות ישראל. בריאה חדשה שנהייתה ביציאת מצרים, שחלק מהמין האנושי נהיה לעם בפני עצמו, אנשים שנבראו בצלם אלקים נעשו בנים למקום, וקראם ה' יתברך בשם 'גוי קדוש' בנים שיש להם מציאות של קדושה יכולים לקיים מצוה של 'קדושים תהיו'...

נכונה השמועה הנאמרת מאת האר"י ז"ל שלא נבראה שינה אלא כדי להשיג מה שאי אפשר להשיג ביום, כי ביום אין השעה פנויה להשגות אלו, מפני שהן למעלה מההשגת השכל האנושי, ואין זו עבודת האדם, רק הלילה מוכשרת לזה כהכשרת נבואה לנביאים.

בזה יובן השבח הנאמר על עם ישראל [במדבר כ"ג כ"ד] הן עם כלביא יקום, ופירשו חז"ל [במדבר רבה כ' כ'] כי זה נאמר על מה שישראל עומדים לקריאת שמע. וזה פלא, איזו גדלות יש בזה, גם על איש פרטי אין זה שבח מה שאינו עובר מצות עשה דאורייתא, וכל שכן מצוה של קבלת מלכות שמים, אשר על זה נאמר [קהלת א' ט"ו] מעוות לא יוכל לתקן (ברכות כ"ז ע"א) ואיזה שבח הוא על עם ישראל כולו?

² הרב אברהם יצחק בלוך בנו של הרב יוסף יהודה לייב בלוך זצ"ל שימש כרב העיר טלו וכראש ישיבה בה (מערכות שיעוריו בעניני אגדה ומערכות מחשבה ומוסר עמוקות ומקוריות ביותר, נחרטו בספרים שעורי דעת). בנו הרב אברהם יצחק ירש את שני הכתרים הללו, כאביו המשיך שושלת זהב פאר של ראשות ישיבה ומסירת שיעורים על המסכת הנלמדת בכל יום, וכן שיעור שבועי שנמשך כשעתיים ב'אש חיה של תורת חיים' וכך מתאר הרב זאב רוזנגרטן זצ"ל את המעמד בזמן השיעור: הרב היה עומד במרכז ומאות תלמידיו מקיפים אותו כחצי גורן עגולה...הרב פותח בדברים...הנה יש כאן יסוד חדש, חילוק דק כמה שעד לפני רגע היה מוסכם לכל כסתירה מפורשת...והתלמידים גם הם אינם מוותרים בקלות, מלחמתה של תורה בכל עוזה מתלקחת, הם מקשים והוא מסביר...ובאמצע הסערה הנה לכאורה שוב עלה בידם לסתור את דבריו...ובתוך כל הריתחא והאש הבוערת...הרב אינו מעלים עין מכל אחד ואחד, כשהקשו טוב כמה הוא נהנה...כמציא דגול בין חייליו היה הרב מנחם את השיעור ביד רמה. [עכ"ל הרב רוזנגרטן] ועוד הוסיפו כי רעמי הויכוחים היו נשמעים עד למרחק כמה רחובות מהישיבה, ובין התלמידים היו עשרות שבקאים בש"ס כולו...

עד שהשתנו סדרי עולם ועלה הצורך הגרמני. בפתיחת הספר ממנו נערכו הדברים, מתוארים בהרחבה ימיו האחרונים של הרב ומשפחתו, ובין הדברים קריאתו לבני עדתו שרוכזו בידי המרצחים שאם ישארו בחיים יקבלו עליהם לשמור שבת כשרות וטהרת המשפחה. (בין הקהל היו כאלו שהלכו שבי אחר הדעות הקומוניסטיות הכפרניות) כולם הרימו ידיהם לשמים וקיבלו עליהם עול מצוות. סמוך להוצאתם להורג בשארית כוחותיו, ביקש מביתו חיה (ניצלה מגיא ההריגה ונשאה לתלמידו הרב אייזיק אוזבאנד ז"ל שימש כראש ישיבת טלו בקליבלנד ארה"ב, זכתה לאריכות ימים נפטרה בט"ז באייר תש"פ) שתקרא לפניו הלכות קדוש ה' מהרמב"ם. כ"ב בתמוז תש"א הוצא להורג עם בני קהילתו ותלמידיו הישיבה חי"ד.

אלא חשבה הוא מה שמסלקין עצמם מרוח הקודש והנביאים מנבואה כדי לקיים מצות קריאת שמע. שבה זה גדלות ישראל היא. גדלות כעין זו של אברהם אבינו, שהניח קבלת פני השכינה בשביל הכנסת אורחים, גדלות זו ראוייה לבנים של אבות העולם, המכירים כי יפה שעת אחת של תשובה ומעשים טובים מכל חי העולם הבא, ולא רק מחיי עולם הבא של העתיד, אלא גם מחיים כאלה בהווה, מהנאה של השראת השכינה בעוה"ז, גם מזה יפה מצוה של קריאת שמע, זהו שבה לישראל. עכ"ל חרב אברהם גרודינסקי זצ"ל.

מעלת ישראל שהקדושה מתפשטת בכל איבריו

לֹא־הִפְיִט אֶזְרָא בְּעַקְלָב וְלֹא־רָאָה עֶמֶל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקָיו וְתַרְוַעַת מֶלֶךְ כּוּ... הָדַעַם פְּלִכְיָא יָקוּם וְכִבְרִי וְתַנְשֵׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֵאֱכַל טָרֵף וְדַם־חַלְלִים יִשְׁתָּה (במדבר כ"ג כ"א, כ"ד).

כי איתא בגמרא (ברכות ז' ע"א) ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: מניין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו – דכתיב: פני ילכו והנחתי לך; אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך. ומי איכא רתחא קמיה דקודשא בריך הוא? – אין, דתניא: ואל זועם בכל יום [תהלים ז' י"ב]. וכמה זעמו? – רגע. וכמה רגע? – אחד מחמשת רבוא ושמנות אלפים ושמנה מאות ושמנים ושמנה בשעה, וזו היא רגע, ואין כל בריה יכולה לכיין אותה שעה, חוץ מבלעם הרשע, דכתיב ביה [במדבר כ"ד ט"ז]: ויודע דעת עליון. השתא דעת בהמתו לא הוה ידע – דעת עליון הוה ידע? אלא: מלמד, שהיה יודע לכיין אותה שעה שהקדוש ברוך הוא כועס בה, והיינו דאמר להו נביא לישראל [מיכה ו' ה']: עמי זכר נא מה יעץ בלך מלך מואב וגו'. מאי למען דעת צדקות ה' [שם]? אמר רבי אלעזר: אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: דעו כמה צדקות עשיתי עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי – לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט; והיינו דקאמר ליה בלעם לבלק [במדבר כ"ג ח']: מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם ה', מלמד, שכל אותן הימים לא זעם. וכמה זעמו? – רגע. וכמה רגע? – אמר רבי אבין ואיתימא רבי אבינא: רגע כמימריה. עכ"ל הגמרא.

שואל רבי קלונמוס קלמיש האדמו"ר מפיאסצנה צוק"ל הי"ד בספרו **אש קודש**³ (בלק שנת ת"ש):

ונבין נא מה בא לרמוז בזה שאמר 'רגע כמימריה', תלוי בכל איש לפי מהירות דבורו, יש ממהר לדבר ויש מאריך? ואל זועם כו' רגע [הגמרא הנ"ל], זהו חסד אל שרק רגע זועם, כי לפני זעמו מי יעמוד? והנה בפרשת בראשית על הפסוק [בראשית א' כ"ז] ויברא אלקים את האדם בצלמו וגו' פירש רש"י... **שהכל נברא במאמר, והוא נברא בידים**, שנאמר [תהלים קל"ט ח'] ותשת עלי כפכה... [עכ"ל רש"י⁴] וכבר דקדקנו בזה, דהלא האמירה למעלה מהעשיה בידים היא, ואיך הכל נברא ב'מאמר' והאדם שלמעלה מהם, ב'ידים'? ואמרנו, **שאצל כולם לא נמשכה הקדושה ממרום עד לעצמותם, ונשארה במאמר, ולהאיש הישראלי נמשכה הקדושה עד להעשיה שלו, והוא נברא כביכול בידים של מעלה, עד שכולו קודש**. וזהו גם ענין נצחיות ישראל, הכל נברא במאמר, דבור שלמעלה מהם ורק מרחוק מאיר להם, ואין האור קבוע ולא מצוי אצלם, רק כעין ברק המאיר על איזה זמן, מה שאין כן ישראל שנברא ב'ידים' ונמשכה הקדושה עד להעשיה שלהם ולמקומם שנמצאו והיא מצויה אצלם, נצחיים הם וגם גוף הישראלי נצחי, כי כאשר מוציא את כוחותיו לתורה ולעבודה, ומן כח גופו נעשה חלק תורה ועבודה, הרי עולה גופו בעולם הנצחי ונשאר בנצחיות, ורק המאכלים שאכל בכל ימי חייו ונתוספו על גופו הם כלים ונפסדים, וזה 'אל זועם, רגע כמימריה', זהו החסד שהיא רק 'רגע'

³ כתב יד של ספר זה הונח בכד שהאדמו"ר הטמון באדמה לפני הלקחו מורשא לגיא ההריגה, נמצא ע"י פועל גוי לאחר המלחמה בעת חפירת יסודות לבנין חדש. הכתבים הועברו למכון ההסטורי היהודי בורשא, ונמצאו שם ע"י ר' ברוך דוברבני שהביא להדפסת הספר, וכן נתגלו כתבים נוספים של המחבר (הכשרת האברכים, דרך המלך חבור גדול עה"ת והמועדים). החיבור היחיד שנדפס בחייו והניחו בשולחן המזרח של הספרים, חיבורו חובת התלמידים, העוסק בהדרת נערים ובהורים בהכנסתם בעולם התורה והחסידות, כולו קדש קדשים.

⁴ מקור לדברי קדשו של רש"י אלו ראה מדרש אותיות דרבי עקיבא נוסח ב' ד"ה א"ת ב"ש. (עפ"י חומש רש"י השלם, אריאל מכון הארי פישל ירושלים תשמ"ו).

ונוגע רק לחלק גופו שנברא ב'מימריה' במאמר, והוא כדי לזכנו, כי באם ח"ו שוהים הצרות יותר, אז נוגעים גם לחלק עצמות ישראל שנברא ב'ידים'.

והיא גם יכולת ישראל להתחזק בצרותיו, וגם מתחילה אינו נופל רק 'שוכב', ובשכיבתו זו עוד מפיל בשונאיו, מפני שנברא ב'ידים' וקדושתו יתברך נמשכה עד עצמותו של ישראל, וזה שמרמזים הפסוקים ה' אלקיו עמו וכו' הן עם כלביא יקום וכו' שקם ומתחזק לא ישכב עד יאכל טרף, לגמרי לא יפול רק ישכב, וגם כשישכב עושה בשונאיו יותר מבעצמו, לכן כלביא יקום, ואף בצרות קשות – בארי יתנשא. עכ"ל האש קודש.

ביאור למענה של ישראל כלפי פינחס

כ'מתנת פרידה' של בלעם מוצאים אנו את נפילתם של אנשים מישראל במעשה עם בנות מואב. ולאחר מעשה הקנאות של פינחס שעוצר את המגיפה, יש המתלוננים עליו: ראיתם בן פומי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים, והרג נשיא שבט מישראל? לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן (רש"י תחילת פרשת פינחס עפ"י סנהדרין פ"ב ע"ב).

בספר הכתר והכבוד לרב חיים דב שטארק שליט"א מביא דברי זקנו [סבו] הרב אליהו נח הלפרין הי"ד אב"ד אורלי, שעלה על המוקד בשנות השואה, וכמדומה שזהו 'דבר תורה' היחיד שנותר ממנו לפליטה⁵. בתחילת דבריו מביא שאלות וביניהן: מה בכך שאבי אמו פיטם עגלים לע"ז, הרי פינחס עצמו היה צדיק והציל את ישראל? ומה הוסיף רש"י שיחסו אחר אהרן? וכי ישראל לא ידעו שהוא גם נכדו של אהרן?

ביסוד דבריו מבאר שחובת האדם לעבוד את בוראו בשני יצריו, וביותר הכוונה היחידה שגם ביצר הרע צריך לעבוד את ה' יתברך. משמעותה כי באדם יש מדות שונות, מדת הרחמנות היא מהמיוחדות של ישראל, ואילו האכזריות תכונתם של האומות. אמנם לפעמים יש להפעיל גם את מדת האכזריות, כפי שמביא כדוגמא למעשה העקידה, בו אברהם אבינו נדרש לשנות ולמעשה להפוך את תכונתו. במצות מחיית עמלק שנצטוונו לאחוז במדת האכזריות.

ומכאן מבאר את הענין בפינחס וזל"ה: "...הנה השבטים כשראו את פינחס שהרג שתי נפשות התפלאו מאוד ולא יכלו להאמין...שפינחס נכד אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, ובודאי הנחיל את מדותיו לבנו ולנכדו...אך היה יכול לשנות את טבעו ולאחוז מדת האכזריות להרוג נפש...נשיא שבט מישראל? לכן גמרו בדעתם שהסיבה לזה היא יען אשר אבי אמו היה עובד אלילים, אשר הם בטבעם אכזריים, והנחיל לפינחס את מדת אכזריותו...הסיבה שהרג את זמרי יען כי דם אבותיו מצד אמו אשר היו עובדי אלילים נוזל בו. לכן בא הכתוב והעיד עליו בדבר ה' 'פינחס בן אלעזר הכהן' שהיתה בו מדת רחמנות במדה מרובה עפ"י טבע, יען כי הוא במעשיו הטובים התחזק והפך כבר את מדת האכזריות אשר נחל מצד אבי אמו למדת רחמנות, ולא נשאר בו מאכזריות אשר נחל מצד אמו כלום, וזה שהרג את זמרי הוא בקנאו את קנאת ה' צבאות, ושינה את טבעו ממדת רחמנות לאכזריות, לכן 'הנני נותן לו את בריתי שלום'. עכ"ל הרב אליהו נח הלפרין הי"ד.

⁵ דברים אלו מובאים בתחילת הספר, למעשה ללא קשר לתוכן הספר עצמו, אלא כהצבת 'נר זכרון' לתורת סבו. דבריו הובאו בפתיחה של הספר 'חקר שמואל' לרב שמואל ליאצקי שהרב אליהו נח הלפרין כתב הסכמה לספר, והמחבר הביא דבר תורה ממנו, הדברים שהובאו לעיל. (מובאים בספר, בדרוש י"ח (דף ל"ד ע"ב). נמצא ב'היברובוקס' ובאוצר החכמה) סיכבה החשגחה העליונה שביום בו הגיע הספר לאוצר'ם שחנני ה' יתברך, לכדה עיני דברים אלו, ובהיותי עוסק בהכנת גליון לפרשת בלק מדבריהם של קדושי השואה, חשבתי להעלותם ולצרפם ללהבות אש קודש, ותגדל הפליאה שדבר תורה יחיד זה שהובא משמו התאים לי 'בדיוק' לפרשה בה אנו עוסקים.

משנתגלגלה זכות ע"י זכאי, בספר הכתר והכבוד לרב חיים דב שטארק שליט"א, אודיע ברבים את תוכנו וענינו: הספר עוסק בסוגיית ה'כבוד' במשמעות הפנימית העמוקה והטהורה שבה. בספר מערך מאמרים המושתתים על מקורות יסודיים של ראשונים ואחרונים בטו"ד, שתכליתם כלשון המחבר: הרמת כבוד שמים, כבוד התורה ולומדיה, ורוממות ונכבדות כל יחיד מישראל. הספר מעוטר בהסכמותיהם של גדולי ישראל שליט"א ביניהם הרב דוד כהן, הרב יעקב משה הלל.

אדם הרואה בכל דבר פעולת ה' יתברך

וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר נָאִם כִּלְעָם בְּנֵוֹ כִּלְעָם הִנֵּה הִנֵּה הַגִּבּוֹר שְׁתֵּם הָעֵינַי. נָאִם שָׁמַע אֱמֶר־יִצְחָק אֲשֶׁר מִחֻזָּה שְׂדֵי יִצְחָק
נָפַל וְגָלְיָי עֵינָיו (במדבר כ"ד ג-ד)

מבאר בספר **משנה שכיר** עה"ת לרב **ישכר שלמה טייכטאל**⁶ הי"ד: שמעתי בשם רבינו הקדוש איש אלקים מרן ר' שלום מבעלז זיע"א, דידוע דיש ארבע בחינות: אדם, איש, אנוש, גבר. וגבר הוא מדריגה שפילה, והיינו אדם שהוא במדריגה שפילה ומתגולל בצרות, הוא חושב דהקב"ה אינו רואה ואינו יודע מצרותיו, וחושב שח"ו שלית מנהיג ולית משגיח והכל נעשה מעצמו. וזה שאמר הכתוב **נאום הגבר שתום העין**, שכה דבורי הגבר אדם השפל, שהקב"ה סתם עינו והכל נעשה בלי השגחה עליונה רק מפאת המזל, אבל **נאום שומע אמרי אל**, והיינו שאדם שיודע שהכל נעשה עפ"י **אמרי אל** ובכל דבר ודבר הוא מחזה שדי יחזה, נופל, היינו אפילו כשהוא נופל במדריגה שפלה ונפל בהרבה מדרגות, אפילו הכי הוא יודע שהוא גלוי עינים מהקב"ה, והכל נעשה בהשגחה העליונה, עכ"ד (הרב מבעלז) ודפח"ה. ע"כ מהספר **משנה שכיר**.

עם ישראל כיסה את המבט של הארציות

הִנֵּה עָם יֵצֵא מִמִּצְרָיִם הִנֵּה כֹּהֵל אֶת-עֵינָיו הָאָרֶץ וְהָיָא יֹשֵׁב מִמְּלִי (במדבר כ"ב ה')

מביא בספר **מורשת גד** בפרשתנו, שנערך עפ"י שיחותיו של הרב החסיד הרב **גד אייזנר** זצוק"ל⁷

בטרם נפגשו המואבים עם ישראל...היו בני מואב בבמחון ושלוח. שכן סברו שהליכותיהם ואורחותיהם הנוטים אחר תאוות ליבם היא הדרך הנכונה והבטוחה, היות וחזו למראה עיניהם איך טבע העולם מיטיב עם אלו שדבקים בו...אולם משבאו ישראל וכבשו ארצות סיחון ועוג, הוכיחו שיש 'מנהיג לבירה', לפתע נגלה לעין כל שיש כח שהוא מעל הטבע אשר מחיה את הבריאה, וכאשר עולה ברצונו לשנותה, הוא פועל בה ברצונו...מעט שבאו ישראל וכסו במעשיהם את עין הארץ, את הראיה הגשמית והארצית...הרי שבני מואב נתקפו כמורא ופחד, בהרגישם איך כל משענתם ובמחונם נשמט מידה, לפתע נגלה לעיניהם שכל מה שדבקו והאמינו עד עתה, הוא הבל ואחזית עינים, והסמ"א אינה מציאות בפני עצמה אלא רק עטיפה חצונית שהסתירה את חיות ה' אשר אף היא עצמה שואבת את חיותה ממנו". ע"כ מעט מדבריו של הרב **גד אייזנר** זצוק"ל⁸.

⁶ הרב **ישכר שלמה טייכטאל** היה רב בצ'כסלובקיה ואח"כ בהונגריה. כתב **שו"ת משנה שכיר** בהם התכתב עם הרב **יוסף חיים זוננפלד** זצ"ל מירושלים. במהלך השואה הסתתר במקומות מחבוא שם כתב את ספרו **אם הבנים שמחה**, העוסק בסוגיית הגאולה וישוב ארץ ישראל. נספה בחורף תש"ה. חלק מילדיו שרדו והקימו משפחות מפוארות בישראל (הרב **מאיר ברנדסדופר** זצ"ל בעהמ"ה **שו"ת קנה הבושם**, הוא נכדו). דרשותיו עה"ת יצאו לראשונה מכת"י בשנת תשע"ה, חלק מהן נשא בעצומם של ימי חושך השואה. כמו"כ שני כרכים של דרשות מכת"י על המועדים יצאו בתשע"ב.

⁷ הרב **גד אייזנר** זצוק"ל, צדיק נשגב משרידי השואה, שימש כמלמד בת"ת דרכי נועם בלודז'. היה אישיות אדירה של יראת שמים צרופה ועמוקה וכה השפעה חנוכית מיוחדת. אשתו הראשונה נספתה בשואה, וגם משנישוא בשנית לא זכה לילדים. שימש כמשגיח בשיבת חדושי הרי"מ. תולדות חייו המופלאים ומרוממים נחרטו בספר **במהיצת ר' גדל**.

⁸ הדברים נכתבים בשנת תש"פ שנשתנו סדרי עולם, ואלילי' הידע והטכנולוגיה שהאדם המודרני הרגיש אני ואפסי עוד, התנפץ למול משהו מזערי שאינו נתפס כלל, ללמדנו כי רק ה' יתברך הוא ראשון והוא אחרון ובעל הכירה שברצותו מאריך וברצותו מקצר]